

NÓGRÁDI LAPOK

és HONTI HIRADÓ.

Politikai, társadalmi s közgazdasági hetilap.

Előfizetési feltételek:

Egyes évre 3 frt.
Fél évre 1 frt.
Egy negyedre 1 frt 50 kr.
Egyes szám ára 15 krajczár.

Előfizetni lehet csupán a kiadóhivatalnál Balassa-Gyarmaton.

A lap szellemi részére s a nyilttérre vonatkozó minden közlemények s szerkesztőhöz küldendő.

Bel- és külföldi hírlapok számára hirdetményeket elfogad Hay Károly hirdetmény-vezetési irodája Buda-pestben, 3 d. utcza, 14. sz. 2. ajtó.

Hirdetések díja:

Öt hasábos petitor 5 kr.
Bélyeg minden beiktatásnál 30 kr.
Nyilttér garmond sora 20 kr.

Hirdetéseket felvevő a kiadó.
Nagyobb és többszöri hirdetések jutányosan eszközöltetnek.

Előfizetési pénzek, reclamatiók, és hirdetések a kiadóhoz intézendők.

Előfizetési felhívás

A

„NÓGRÁDI LAPOK” és „HONTI HIRADÓ”

politikai, társadalmi és közgazdasági hetilapra.

Előfizetési feltételek:

Fél évre 3 frt.
Egy negyedre 1 frt 50 kr.
Egy hónapra 50 kr.

Az előfizetési pénzek egyedül a kiadóhoz czímezve, — legcélszerűbben posta-utalvánnyal — a nyomtatandó példányok s pontos szétküldés tekintetéből, mielőbb beküldendők.

Azon t. előfizetőket, kik hátralekéikait eddig be nem küldötték, tisztelettel felkérjük azok rövid idő alatti beküldésére, nehogy a kiadóhivatalnál fennakadás történjék.

Nógrádmegye újjászervezése.

Előttünk fokazik ama javaslat, mely szakküldöttségek által elkészítve, a f. hó 2-án tartott állandó választmányi ülésen részletekig megvitatva kikerült, hogy a vármegyét új életre készítse elő.

Hat év gürdült le az időtegnél, hat évi tapasztalat elég arra, hogy minden oly intézményt, mely valamely rendszer keretébe nem illik, félre vessünk, s oly erővel pótoljuk, melyek annak összehomlását ne mozdítsák elő.

Az 1870: XLII. t. cz. régibb törvényeink és törvényes szokásaink alapján készített megyei szabályrendelet csak tapogatózás volt, — jog és kötelességi összekötések halmozásával sok szabálytalanságra, hogy ne mondjuk, visszaélésre adott alkalmat. A közbe hozott törvények még inkább növelék a chaost; nem volt egység, nem kiindulási pont. A hozott közgyűlési határozatok áthidalták ugyan a hazai törvények és szabályrendeleteink közötti hézagokat, de szervtelen össze nem függésük miatt rendszerint írott malasztként szerepeltek a közgyűlési jegyzőkönyvekben.

E bajokon akar segíteni az új javaslat. A legújabb törvényekhez alkalmazva, a hat év alatt felmerült hiányokat betöltve, a hagyományos intézményektől megtisztítva mindenestre arra lesz hivatva, hogy a modern vármegye eszményének megfeleljen.

A munkát Komjáthy Anselm megyei derék főjegyzőnk tollából került a küldöttségek és az állandó választmány bírálata alá, mely csaknem egyhangulag helyesnek és a reformkövetelményekhez mértén minden tekintetben kielégítőnek találta.

A szervezés első sorban a törvényhatósági közegekre hat ki, a nélkülözhető közegeket eltörli, s a nélkülözhetetleneket szaporítja.

Részünkről feleslegesnek tartunk minden indokolást; a javaslatban eléggé ki van fejtve mindaz, mi a czélszerű újítások mellett felhozatik. E javaslat szerint, noha némely közegek fizetése emeltetett s egyes hivataloknál a közegek szaporítottak, mégis megtakarítás észlelhető a múlt évi költségvetéshez képest.

De lássuk azt egész terjedelmében:

I. A tisztviselőkre nézve:

Tekintve a törvényhatóság jogkörébe tartozó ügyek elintézésére bízott közegek sok oldalú teendőit, és a közigazgatás különféle ágainál felfázorodott munka sokaságát, tekintve különösen a belügyminister ur Ó nagyméltóságának folyó évi 34285. sz. a. kelt rendeletében foglalt azon figyelmeztetést, mely szerint a tisztviselők létszámának és fizetésüknek megállapításánál a folyó évi költségvetés keretén túl menni nem lehet, a tisztviselők létszámának apasztása csak igen kis részben hozathatik javaslatba, és szaporítás csak annyiban javasoltatik, mennyiben ennek költsége az apasztások folytán megtakarítandó összegekből fedezhető leendő, minek folytán az eredeti szervezettől eltérőleg következő változtatásokat hozunk javaslatba:

1. Miután a gyámügyi (1877. évi XX. t. cz.) törvény szerint központi közgyámra szükség nem lesz, ezen hivatal beszüntetendő, s ezzel megtakarítatik 900 frt.

2. Ugyanazon törvény 177. §-a szerint az árvaszékhöz egy hülön jegyző lévén rendszeresítendő, ennek fizetése 950 frtban állapíttassék meg.

3. Az első és másod. aljegyzők fizetése a megye bizottsági közgyűlésének 1876. évi 89. számú határozatához képest emelendőnek találattván, az első aljegyző fizetése általán czímen 200 frttal, a 2-od aljegyzője pedig 150 frttal javaltatik emelni.

4. A tisztí ügyészeg teendői az állam érdekeinek 1877. évi XVIII. t. cz. által rendelt védelmével és a gyámügyi 1877: XX. t. cz. szerint reá háruló újabb kötelességekkel annyira felszaporodván, hogy egy egyén által nem teljesíthetők, — az ügyészegét aként véljük szervezendőnek, hogy legyen a központban egy tisztí főügyész, 1200 frt évi fizetéssel s 200 frt uti általánnyal, és egy alügyész 800 forint fizetéssel és 200 frt uti általánnyal javadalmazandó, s hogy ezen hivatalokra a megye méltóságának megfelelőleg

tekintélyesebb ügyvédek is vállalkozzanak, mindkettőnek a magánügyek vitele is engedessék meg; s ha bár ezzel a házi pénztár 900 frt kiadási többlettel terheltet is, ezen többlet más kiadási tételeknél megtakarítható leendő.

5. Miután a közmunka és közl. ministerium 1876. szept. 26-án 15296. sz. a. kelt rendelete szerint a megyei utak kezelését is az állammérnökség veszi át, s ez okból a megyei mérnökség személyzete az állammérnökségbe osztatik be, a megyei mérnökség egészben megszűnik, s ezzel megtakarítatik 3200 frt.

6. A közegészségi 1876: XIV. törvény életbeléptével rendszeresített körorvosok mellett jövőben már két járási orvos is elég lesz, ezek számát kettőre szállíttatni javasoljuk aként, hogy egy a losonczyi, fuleki és szécsényi, másik a sziráki, nógrádi és b.-gyarmati szolgabírói járások egészégi ügyét kezelje és székhelye az egynek Losonczon, a másiknak B.-Gyarmaton legyen, fizetésük pedig egyenként 500 frtban és 100 frt uti általánnyal állapíttassék meg, — ekként 600 frt fog megtakaríttatni.

7. A tisztí főorvos többször utazásokat is tenni köteleztetvén, részére fizetésen felül 100 frt uti általánnyal rendszeresíttessék.

8. Miután a fentebb idézett közegészségi törvény szerint a községek már elegendő számú szülésznőkkel láttattak el, a megyei szülésznőkre szükség nincs, és így ezen állomások megszüntetésével 600 frt lehet megspórolható.

9. Az állatorvosok jelenlegi száma meghagyatván, ezek kerületei akként osztassanak be, hogy egy a b.-gyarmati és nógrádi járásokban, másik a szécsényi és sziráki járásokban, harmadik a losonczyi és fuleki járásokban legyen, fizetésük pedig uti általánnyal 50—50 frttal aként emeltessék, hogy utazási költségeket és napidíjakat többé fel ne számítsanak.

10. szer. A szolgabírák számának szaporítására nézve már egy a megyei közgyűlés, mint közl. bizottság részéről belügyminiszter ur Ó nagyméltóságához tett felterjesztésekben a szükségesség elismertetett, s a felterjesztések indokai a ministerium által is méltányoltatván, a szaporítás elvben elfogadtatott, minek folytán ezen küldöttség, azon hitben, hogy ezen szaporítás költsége megtakarításokból is fedezhető leendő, azt javallja:

a) hogy a községek járásokba osztásának fenntartása mellett minden járásban legyen egy főszolgabíró,

azon javadalmazással, amint jelenleg a szolgabírák vannak.

b) A czélszerűen nem alkalmazhatóknak bizonyult szbírói segédek szüntettesenek meg, és 800 frt évi fizetéssel s 200 frt uti általánnyal javadalmazandó alszolgabírói állomások rendszeresíttessenek, még pedig tekintettel arra, hogy a b.-gyarmati, nógrádi, losonczyi és fuleki járások ugy népességükre mint területükre nézve terjedelmesebbek, ezekben kettőt, a szécsényi és sziráki kisebb járásokban pedig egy-egy alszolgabíró legyen.

c) A főszolgabírák mellé jövőre is egy-egy irnok rendeltetik szokott 400 frt évi fizetéssel, és egy-egy hajdu szinte szokott járandóságokkal, az alszolgabírák rendelkezésére pedig egy-egy gyalog pandur engedessék át.

d) A főszolgabírák járásuk székhelyén, az alszolgabírák pedig kerületük területén köteleztessenek rendes lakásukat tartani, és az egy járásba tartozó községek illető fő- és alszolgabírák által tisztújítás után egy osztassanak szolgabírói kerületekbe, hogy a beosztás a közigazgatás igényeinek megfelelő, és amennyire lehet, minden körjegyzőség megosztatlanul egy kerületbe tartozó legyen.

A községek eként kellő beosztásának terve illető fő- és alszolgabírák aláírásaival, ezek lehető észrevételeivel együtt alispán urhoz terjesztendő, jóváhagyás végett.

11. szer. A csendbiztosok létszáma soknak találtatván, négyre szállítandónak javaltatik aköpen, hogy egyik székhelye B.-Gyarmaton, másiké Gácsan, harmadiké Salgó-Tarjánban, s a negyediké Bujákon legyen, fizetésük pedig egyenként és egyenlően 600 frtban és egy-egy lótap-díjban állapíttassék meg, s miután B.-Gyarmaton és Bujákon csendbiztosi lak is van, ezek használata jövőre is engedessék át, a többi csendbiztos pedig 100 frt lakbért huzzon; — ezen intézkedéssel megtakarítandó lesz 1860 frt.

II. A segédszemélyzetre nézve:

Tekintettel arra, hogy a megyei mérnökségnél rendszeresített irnok folyó év kezdetétől óta már is a közigazgatási bizottság irodájánál alkalmaztatik, ennek ily minőségbeni rendszeresítésével, ugy az alispáni és főjegyzői, mint az árvaszéki és többi központi hivataloknál alkalmazott iktató s kiadók, irnokok és díjnokok jelenlegi számukban hagyassanak meg azon kijelentéssel, hogy a szükséghez képest egy irodából a másikba lehető áthelyezők, sükre vagy ideiglenes alkalmazásukra

nézve aligpán urnak szabad rendelkezése engedessék.

III. A szolgaszemélyzetre és csendlegényekre nézve.

1-ször. A központi szolgákból öt egyén, nevezetesen: a megyei kórház, teremőr, levéltárnoki és mérnökségi szolga, a mindenesekből egy — mint feleslegesek elbocsájtathók, s ezzel 1496 frt 32 kr. lesz megtakarítható.

2-ször. A tolonczpandurok mint ilyenek megszüntetendők, a többi gyalogpandurok közé osztandók be, s ekként minden csendbiztosi állomáson berendezendő laktanyán 8, és az alszolgabírák mellett egy-egy gyalogpandur legyen, a lovas pandurokból pedig B-Gyarmaton és Gácsan egy-egy, Salgó-Tarjánban és Bujákon két-kettő legyen, ugyanazokból hat a főszolgabírákhoz osztassék, s a járássok székhelyén tartózkodjék, és valamint a fő-, úgy az alszolgabírákhoz rendelt pandurok is, ha a közbiztonság érdeke úgy kívánják, összehívhatók, és együttes szolgálatokra is kötelezhetők legyenek. A toloncz-szállításokra nézve oly intézkedés teendő, hogy azok a fő- és alszolgabírák mellé rendelt pandurok által eszközöltesse.

Az itt elősorolt változások folytán a tisztviselők és szolgák fizetéseinek megtakarítható lesz összesen 8256 frt 32 kr., kiadási többlet pedig 7450 frt., így a megyei pénztár javára 806 frt 32 kr fog maradni.

(Folytatjuk).

Egészségügy.

Kisterenne, szept. 26.

A közegészségügyi törvény végrehajtásának ellenőrzése, ha a lapok hasábjain elősorolt feladatok kellő megoldást nyernek, nélkülözhető nem tűnik. Mindenki beláthatja, hogy egyrészt az orvosok működése mint orvosok és egészségügyi hivatalnokok a szigorú felügyeletet megérdemli, másrészt a községi előjárók ellenőrzendők, vajjon előírt kötelességüknek megfelelnek-e kellően.

Az elsőfokú egészségügyi hatóság van hivatalba lépve, a tulajdonképeni felügyeletet erre ruházta át, maga pedig a szakértők véleménye a jogos kívánságainak nyomait követve a községekkel szemközt, a községek lakosait ellenben az orvosok megtalálni visszaélésai, hibái s hazugsága ellen védi.

Az eljárást egészben következőképpen képzelem: Az elsőfokú egészségügyi hatóság írásbeli rendeletet bocsát ki a körjegyzőségek útján a községi előjárókhoz az 1876. XIV. t. cz. III. fejezet 20 és 23. §-ának teljes és pontos végrehajtása érdekében, ezek nyilvános kihirdetés útján megismertetik kötelességeiket a lakosokkal, utalván a törvényszabta büntetésekre. Ujra ki kell emelnem, hogy szigorú írásbeli meghagyás nélkül intézkedéseink sikeresek nem lesznek, mert az előjárók csak akkor tesznek valamit, ha erre a szolgabírák útján utasítottak, másképp nagy okosan jól van nál felelni minden meghagyásunkra, s a helyszínről alig távoztunk, máris elfeledték.

A törvényezik ellen vétőket a m. kir. belügyminiszter 1876. évi 31025. sz. rendeletére figyelmeztetjük, s a rendelet 21. szakasza 2-ik kikézdése szerint járunk el.

Az elsőfokú egészségügyi hatóság szakkeze a beérkező jegyzőkönyveket átvizsgálván, megjegyzi azon feleket, kik gyermekeiket csupán hanyagságból vesztették el, és azok eltiltását ajánlja. Azonban ezen eljárás, ha a jelentések után hónapok múlva vétetik igénybe, célhoz nem vezet; a tetemes mértékű büntetés nyomában kövesse,

Ha a szakasza a törvényeziknek ilyen módon megoldást nyer, a többi végrehajtás könnyű lesz. A közönség befogja látni, mi szerint a törvény szavait komolyan vesszük, mert látni fogja a hatóság erélyes támogatását. Sajnos de való, hogy egészségügyi intézkedéseink csak akkor lesznek sikeresek, ha minden időben s alkalommal a hatóság megállított brachiumra mutatunk balkezesünk mutató ujjával, jobb kezünkkel pedig simogatjuk az illetőket, és a legnagyobb kitéjezésekkel kérjük utasításaink elfogadását s alkalmazását! Nem muveltség hiányából kell ily rendszabályokhoz fordulnunk, hiszen mi muveltek — a polgárság színe-java — sobasem fizetnünk kellő mennyiségű adót, ha a brachiumtól ép úgy nem kellene tartanunk, mint az, ki brachium nélkül gyermekeit gyógykezelni vonakodik.

A III. fejezet 24—33. §-ait, ha egyszer a közönség belátta, hogy a gyermekek sorsa felett határozottan rendelkezünk, minden ellenvetés nélkül végrehajthatjuk.

Nem kerülhetem ki, hogy a helyes a törvényezik VII. fejezetére, a szülészni gyakorlatra néhány szóban megemlékezzem. Kisterenne, Baglyasallyán és Czereden lettek okleveles szülészni alkalmazva, a többi községben éltos nők, kiket már semmi sem lehet tanítani, kik a szülészni mellett imádkozva vagy imádkozva, vulgo kenve töltik az időt, míg a természet a szüvedőt megszabadítja. Mennyi szorosságot okozott már ezek tudatlansága, mennyi nyomort idéztek elő akár passiv akár activ volt eljárásuk, nem kívánom taglalni, de hogy e téren is fogunk javíthatni, ha egyszer az előjáróságnak ily dolgokban szavunkra hallgatnia kötelessége leendő, kétségtelen! A czeredi szülészni megelégette a dicsőséget s tovább ment, a másik kettőnek helyzete sem mondható rózsásnak! Minden községben nem alkalmazhatunk okleveles szülészni, de kivibőlük, hogy okleveles szülészni oktatása a teendőkre a szülészni mellett e helyettes szülészni, mintán mi orvosok gyéren jutunk oly helyzetbe, hogy in vivo taníthatnók őket, mert ha szülésznihez hívatunk, más teendők van.

Még egy sekély kitéjezés feladatunk, mely a járási orvos folytonos ellenőrzése s erélyes fellépése mellett, némileg elnyomható volna: ez a titokban és nyíltan, szokványban és reverendában, kovácsműhelyben stb. üszött lelkiismeretlen kuruzslás, s a homeopathia tanaival való visszaélés.

Az orvosok működése annyiban esik az ellenőrzés keretébe, mennyiben mint szakférfiak vagy hanyagság vagy tárgyismeretlenség miatt oly hátrányt hozhatnak ember társaira, mely által azt foglalkozásukban, életmódjukban gátolva lehetnek, vagy műhiba folytán életet veszélyeztetnek. Ha az orvos körében jóvót szerzett, községi látogatására szorítani nem lesz szükség, ellenkező esetben hiába szorítanak, mert tudományt csak kedvvel lehet művelni; mert az egészségügy az orvostól többet is követel a vényírás mesterségének gépies elsajátításánál; megkövetelhetők, hogy akár mint községi akár mint körorvos úgyszólván, foglalkozzék egészségügytanul, tudjon vegyileg mérget kimutatni, törvényszéki bonczolatot felvenni stb. stb.

Mindehhez biztosított anyagi helyzet, számos eszköz, vegyszer, könyv szükséges, mely többi megismerése egészen az orvosok terhére nem eshetik. Mi lenne főtanodai tanárainkból, hol minden tudományos vizsgálathoz szükséges eszközt, könyvet stb. önmaguknak saját vagyonukból kellene megszerezniük? Igen, ezen irányban ellenőrizzenek bennünket, sőt kérni fognak, ha elegendő tárgyismeretünk nem volna, küldjenek el az alma materhez, mert hamar megtanuljuk a szablon, de el — a tudományos vizsgálódás módját. Nézzünk ügyfeleinkre, a katonarvosokra, ezek évenként tartani szokott tanfolyamok által igyekeznek önkiművelésre, haladásra; mi ha kikérültünk az egyetemről, folytonosan veszítünk ismereteinkből! Mi kívánjuk a felügyeletet, mert ekkor támogatást remélünk, mert feltesszük a hatóságtól, hogy ezt megtagadni nem fogja; annál pontosabbak, lel-

kiismeretesebbek leszünk, mennél biztosabban vagyunk, hogy figyelemmel kísérnek s lépésenként felelősek vagyunk. A járási orvos továbbá ellenőriz, vajjon az orvosok által gyűjtött adatok birke-e, hogy az így gyűjtött adatokat egy országos statisztikai hivatal (van-e?) mindenkor mint tudományos értékeket felhasználhassa, mert a nem szakférfiak által gyűjtött minden egyebet, csak nem bívek.

Lesznek, kik e sorok olvasása után az egészet theoriának tartják, míg nem kísérlettük meg; ha sikertelenek lennének fáradozásaink, csak új módok felkeresésére kellene gondolnunk, de ez ügyet önérdékünkben elejtetünk meg akkor sem volna szabad, ha törvényel nem rendelkezünk, mert ez esetben létünkéről, jövőnkéről mondanánk le.

Dr. Schönfeld.

Az iszákosság a legnagyobb adó!

A társadalmi helyzetek és hibák ok-szerű javítását tartják legujjabban szemük előtt az írók, sokszor jól sokszor tán tévesztettebb irányban, de mindig jóakaratul. Így mi is amig a folyó k e l e t i k é r d é s foglalkodtatja és tartja izgalomban a kedélyeket, míg a figyelem majdnem teljesen erre van irányítva, addig mi a társadalomnak emberei, iparkodunk elap szíves olvasóit önmagunk bájára is figyelmeztetni.

Régi panasz, hogy mostani körülményeink közt nem bírjuk elviselni a tengeri adót. Ha az ember e panaszok között vizszatekint saját énjébe, társadalmi világába, úgy fogja találni, hogy nyomasztó helyzetének legfőbb szörű maga az oka. Igen uraim valót mondok, ő maga! Tekintsük a dolgot egyetlen szempontból, melyet rövidke cikkem tárgyául akarok én is jelen alkalommal felvenni. Van a társadalomnak egy rég időktől fogva a népen élősködő rákfenéje, legnagyobb adója: az iszákosság s különösen a pálinkaivás. Ez uraim, tessék meghinni, hogy a világnak leghatásosabb adóexecutora. Ha belepillanthatnánk leplezetlenül a népek családi viszonyaiba, eliszonyodnánk számos család szerencsétlen helyzetén, mely ugyazólván egyedül e biztos kezű polypnak jutott áldozatul. Egész bátorsággal merem e szakszerű verszopához hasonlítani az iszákosságot, mert nincs a világnak oly verszopó piócája, mely biztosabb sikerrel tudná fogyasztani a szegény nép vérért és pénzét mint ez.

Mi magunk voltunk, fájdalom hogy voltunk! oly helyzeteknek szemtanúi, melytől irtózával kellett elfordulnunk fájdalomunkban, és nem segítettünk a dolgon. Nem, mert a szerencsétlen nép társadalmi helyzete s környezete olyan volt, melybe mi az amputatio kínos műtete nélkül bele nem vághattunk. A szegény munkás nép nagynehezen összekapart garasait munkája bevégezte után a pálinkás boltba viszi, abban a reményben, hogy törődött testének a fluidum enyhét ad, nem tudva, hogy ez által önmagát viszi a vágóhídra, hogy épen akkor itta meg a legbiztosabb mérget, mely életére s vagyonára egyaránt káros, mikor enyhét keresni men. Nem tudjuk, vajon a pálinkaivás kis mértékben való élvezete hasznos-e a szerényre, mert az orvosi tudományban járatanok vagyunk, de oly használatban, mint azt a nép mai nap ság practizálja, lehetetlen kártóknak be nem tudni. A szegény nép naponta csak adjon ki két krajczárt pálinkára (bárha bizony ennél bajosan áll meg) mennyire meggy az évenként, mennyire egy életlen keresztül, mely messzire is kiterjedhet. Egy egész kis vagyon volna a megtakarított fillérekkel von korunkban rendelkezésünkre. De ha csak két krajczár volna naponként! Hanem nem úgy van. Az első pohár után jó a második, ezután a harmadik, negyedik, s ilyen tudni megmondani hanyadik! A pajtáskodás bele viszi a másodikba harmadikba, a szenvedély a negyedikbe, ötödikbe, meg a többibe, s ottthon a szegény nők és gyermekek éhezve várják haza a családapát, ki a kocsmában most a pénzt meg az esztét issza le egyszerre. Igen azt, mert semmi sem hat az eszmére oly butítólag, és semmi sem rontja meg úgy a testet, mint a pálinka. Édes Istenem! hány szerencsétlen család átkát vonta maga után

ez utálatos ital, ki tudná azt megmondani? Fájdalom, hogy ugyazólván rendezes használatnak örvend, s az értelmesebb osztály ahelyett hogy gátolná, sőt előmozdítja, s ha egyébbel nem, hallgatag beleegyezésével adja meg az ag it.

Legnagyobb baj az, hogy a pálinka élvezete most olcsóbb mint a boré. Hogyne, hisz vannak helyek, hol 3—4 krajczárért egy egész messzely pálinkát adnak, a mi csak csaltékul hat a föld népére. Oda viszi keservesen keresett filléreit s issza a ki tudja miféle szerekkel ellátott pokoli italt. S ez a nyilvános emberrontás a mai művelten hangzatos korokban meg van engedve. Már tisztelet becület a szabad iparnak, de ebből még is elengednénk egy porciót.

Mondok még csifrabbat is. Vannak gazdák, kiknek szőlőjük van, jó, egészséges boruk terem s borát pálinkában issza meg. Jó közmondás az, hogy: „nincs az a nagy ház, mely le nem csuszik az ember torkán”, ezt szomorúan kell tapasztalunk naponta.

S ha eltekintve attól, hogy a pálinka a test szerkezetét minden módon megtámadva az egészséget teszi tönkre, csupán azt a hatást vizsgáljuk, melyet moráliter véve eszközöl, elborzadunk a valóságtól. Vannak átkos vérű szülők, kik gyermekeiket kora felszedülésükben már hozzá szoktatják szenvedélyé változtatván benne az a hibát, melytől tulajdonképen elnyomni kellene. Innen datálódik az a számos szerencsétlenség, melylyel a lapokban rendre találkozunk.

Vegyünk fel egyetlen példát: Egy nagy lapban olvastam, hogy egy család a mezőre ment, otthon hagyván alva 3—4 éves gyermekeit. A gyermek fölrebred, szomjazik; meglátja a falon függő üveget, melyből az édes apa hozogatni szokott. Neki megy s iszik meg az üvegből tart, s mikorra a szülők hazatérnek, finkat halva lelik; kell-e még ehhez is commentár?

Ezenkívül ki tudná kiszámítani, mennyi ebből az anyagi kár, mennyi a szerencsétlenségek száma.

Statistice ki van mutatva, hogy az iszákosság az utolsó évtized alatt Magyarországon 80, mond nyolcvan millió forintjába került. Ugyancsak az iszákosság miatt meghalt 25 ezer ember; kórházba jutott 35000, börtönbe 12000, tönkre ment 18000, üngyilkosá lett 700, özvegygé lett 19000 aszany, árvává lett 170,000 gyermek.

Irtóztató numerusok!

S mindez csak azért van, mert nincs a népek közege, ki vele megismertetné s megmagyarázná a károkat, melyekkel a pálinkaivás jár, nincs nevelője. Pedig az a nép, tessék meghinni, könnyen hajtható, mint a nádszál és ügyes példák s rábeszélésekkel a legjózanabb emberré tehető. Semmiesetre sem helyeselhetjük mi némely gazdák s földbirtokosok azon szokását, hogy munkásaiknak naponta többször is pálinkát adnak. A pohárka pohárrá válik, az élvezés rendes szokássá, ebből aztán végre rendesen szenvedély szokta kinőni magát, melyet megátolni többé a szervezet megrázkodtatása nélkül nem áll emberi hatalomban. Leginkább a földmíves osztály van rászorulva arra, hogy kellőleg felvilágosíttassék a pálinkaivás irtóztatósságáról, mert e népek, hogy munkáját folytathassa józan észre, vig kedélyre és egészségre van szüksége, már pedig ez utálatos ital mind a hármát tönkre teszi. E tekintetben egy ügyes tanító nagyon sokat tehet; kifejtheti a kárt, anyagilag és szellemileg; szembe állíthatja a hasznat, s látni fogja, mily szembeszökő eredményt tud felmutatni rövid idő alatt. Tárhat fel példákat, testheti a nyomorult városi nép elsatnyulását, kik idő előtt elpusztultak, mutathat példát arra nézve, hogy mennyire megfosztja józan esztől az embert a pálinka s oly tetteket követ el, melytől józan korában irtózával fordulna el. Ily irányban ha a népre hatnánk, lehetetlen volna érejt nem érejtünk. De ha legtöbbször azok nyujtják a népek kezébe a butykot, kiknek tulajdonképen oktatni kellene. akkor nescodálkozunk azon, ha bukni talál.

A marmarosi oláhok közt nem egyszer fordultam meg. Eliszonyodtam kinézésükön.

Törpék, görnyedtek, sápadtak s a dologra képtelenek. Soha nem tudtam ennek okát, s csak midőn láttam, mily öreletes szenvedéllyel isszák a palinkát, találtam el a baj valódi okát. Ezért oly isten nyomorékjai és földhöz ragadt szegények. Kis gyermekek, 3-4 évesek, már beleszoknak a palinka használatába; az anyák maguk nyújtják kiadelaideknek az édes anyai ömlő helyett, nem csudálkozom aztán, ha a testnek gyengo szervezete idő előtt megrontatván, képtelen a fejlődésre. Láttam, kik reaskednek érte lázzal nyulnak az üveg után, s mohó vágygal üritik ki fenékig. Ez már doli riu m tremens potatorum végzetes betegség, melyből nincs kigyógyulás.

Van a magyarnak jó bora, éltető és egészséges, melynek használata nem kártékony inkább ezt élvezze császárukn; ez nem gyilkol, míg amaz sorvaszt és butít.

Ha mi képesek volnánk oly sikorrel hatni, mint a milyen jó akarattunk, éjt-napot tenénk egygyé érte, de fájdalom, hogy tanácsnál egyebet nem adhatunk. Ezt jó szívvel adjuk, bárha elkor koronázott e tán kissé erősen vázolt „bék üsz ünt ünt”, ez lenne fáradságunknak legedesebb jutalma.

V. Sárffy Ignác,
tanár. *)

CSARNOK.

Társadalmi kérdés.**)

Közel egy század éve, hogy Franciaországban kitört ama mozgalom, mely lángba borítá Európát, s noha az általa keltett vihar elcsendesült is, átkos szüleményeinek buján tenyésző indái napjainkig kiterjeszkedének. A francia forradalom az emberi jogok védelmének tetatető cizmo alatt indult meg, s a társadalom minden rétegét megrázkódtatván, a nőket sem hagyta érintetlenül. A forradalom idejében a francia nők akként kezdenek vélekedni, hogy nekik is vannak jogaik, melyeknek élvezetétől őket a férfiak zsarnoksága megfosztotta. Eme vélekedés megalkotó a nőemancipáció kérdését. — Mintán a francia nők a nemzetgyűlés elé terjesztett kérelmeikkel czélt nem értek, megnyugodtak sorsukban s azóta leginkább az irodalom terén ápolgatott a kérdés. De azon eszmé, melyet az újitási dühében minden léteitleni ohajtó kor elvetett, napjainkban is gyakran megjelenik: nem ugyan férfi ruhába öltözött amazon sereg által sürgötve, hanem a humanismus csábító cizmájával. Gyakran társalgás tárgyát képezi a nőemancipáció kérdése, noha csupán a merész kéjszólomnak szüleményei ama sörlemek, melyeknek orvoslására azt hivattottak állítják.

Voltak idők, midőn a nő valóban minden emberi jogot nélkülözött, midőn egyenisége a férfi mellett teljesen elveszett, de ezen már túl vagyunk; mert a keresztény tanok oly jelentékeny állást jelöltek ki a nők számára, mely az eddig megvetettet a tisztelt és méltóság magas fokára emelte. Ezen állásban hasonlalt értékesítheti tehetéseit, kielégíthetve lehetnek vágyai, mert ezen állás méltóságot, becsületet és tisztelget biztosít számára. A nőnek természetes hivatása teljesíteni ama kötelemeket, melyeket isten s polgári törvény a családra ró akkor, midőn töltök erényes s hasznos polgárokat kíván. A házi körbe hívja a nő természetes hivatása. Azért mondja igen szépen báró Ertvös József: „A családi kör a nő munkásságának színhelye, itt a házi erények egyszerűségében, itt léphet fel egész nagyságában. Ez azon kör, melyet az asszony önmagának terem, melyet ő maga élcszt gyengéd érzéssel, melyben mindig nemesül.

Hármí mélyen süllyedett az asszony, adj házikört neki, s csodálkozni fogsz, mire lett a jéreg, mely előbb az átmenők lábaitól lapodalt, befalta magát az érzemények száz fonatába, s ha ismét látod, mint színes lepke emelkedik ég felé.”

Ki híven be akarja töltöni hivatását, annak idejét a családi kör annyira igénybe

veszi, hogy nem lehet kedve hivatása körén kívül eső foglalkozások után áhitozni.

Igaz ugyan, hogy ma a nőknek szűk kört engedünk, addig a férfi előtt nyitva áll a világ; de ne feledjük ám, hogy a házi kör nemcsak a remény hitegető játéknak enged szűk kört, de megőv egyszersmind a gyakori csatlakozás keserveitől; nem szabad felednünk, hogy e szűk kör kellő betöltése az emberi köbel minden érzelmeit, a testi s lelki tehetések összességét igényli; mert itt tétetik le alapja mindennek, amit az emberek jót és nagyot művelnek. Csak látszólag szűk tehát a kör. Az ember egész jellemének anyja ad irányt. Valamint figyelemmel hallgatja a gyermek anyja szájából az igazság szavát, úgy feldeseli később is furdalást okoznak; s azért helyesen mondja Aszalay: „Telemes számu azon nagy férfiaknak, kiknek nevet a történelemben fénylenek, mire tőnek, ezt főbbnyire anyjuktól nyert kedély képzésnek köszönhetik; mert felethetetlenek s az élet minden viszonylatában elhatározó befolyásnak azon érzelme, melyeket a tiszta, nemeskeblű jó anya gyermekei szívébe ölt.”

Hacsak kétségbe nem akarjuk vonni azon igazságot, hogy erkölcs a társadalomnak alapja, úgy nem lehet eléggé ajánlanunk, hogy a nő természetes hivatáskörében megmaradjon és lehetőleg törekedjék műveltségre, hogy így művelt kedélye nemes tulajdonait korán gyermekei szívébe ültethesse. Így leendő világ előtt teljesen igaz Szabó Riehard ama mondata: „A nő műveltségét jellemző hely nem a társalgási terem, hanem a családi foglalkozások köre, itt mutatathatja meg, tulajdonképen mennyit ér.” E körben tegye meg mindenik azt, mit tenni képes, ne kívánczozz az élet zaja után, mert ha elhagyná természetes hivatásának körét, önmagának legkevesebbé használna, a társadalomra nézve pedig okvetlenül káros lenne lépése.

Ha férfi és nő egyaránt belevegyülnek az élet küzdelmeibe, ki teljesítené akkor ama kötelemeket, melyek a család körében az anyákra várnak? Eltűnnék a családi boldogság s helyébe lépne az erkölcsi súlydésnek undok alakja.

Nem tagadjuk, hogy a nőknek is vannak tehetéseik, melyeknek kellő kiképzése mellett talán oly eredményeket mutatathatnának fel, mint a férfiak, de állítjuk azt, hogyha a nő elhagyná hivatása körét, a férfi őt abban nem helyettesíthetné; mert ritka férfi bir azon észűszerű, gyors és helyes felfogással, azon minden apróságra kiterjedhető fáradszatlan figyelemmel, mely a gyermek erkölcsi nevelésénél, valamint a háztartás vezetésénél elkerülhetlen szükség. Noha a családi körbe van szorítva a nő munkássága, azért még sincs elzárva előle a világ; mert ha az anyai gondok megengedik, hathat ki felé is, szellemi tehetéseit körén kívül is érvényesítheti; de ne gondolja senki, hogy anyai gondjainak elhanyagolása nélkül képes tehetéseinek oly mérvű kifejtésére, mely okvetlenül szükséges arra, hogy a férfival sikeresen versenyezhesen.

A nőknek a keresztény tanok által újja alkotott világban tisztelet s méltóság osztályrészek, de csak addig, míg tiszta erényeik ezt megérdemlik. Hogy a középkor enthusiasmusba olvadó tisztelettel viseltetett a nők iránt, azt csakis családis tiszta erényeiknek lehet beszámítani. A tisztán kötelemének élő nővilágot a tisztelet nyibusával foná körül az elmúlt kor, s e tiszteletben részesülnek jelenleg is azok, kik arra érdemesek. Mért akarnának lemondani e tiszteletéről? Talán a politikai jogokban akarnak részt venni? A férfiaknak nincs okuk napjainkban e jogoknak örülni, annál kevésbbé ajánlhatók azok a nőknek, mert nem nyernének vele semmit, hanem elvesztenék azon nyomban, mely őket a közelben most környezi.

A társadalomnak a magának a nőnek érdekében, minden áron mellőzendő a nőemancipáció kérdésének sokak által ohajtott módon való megoldása; noha elismerjük jogosultságát azon követelmények a törekvéseknek, melyek oda irányulnak, hogy a magánipar, művészet és tudomány terén

ne létezzék a nő előtt más akadály azon kívül, mely a házassági viszony természetében s a nő erkölcsi érzetében gyökerezdik. P-r L-s.

Vitéz Lajos felhívást intéz a megyei papsághoz, melyben az a török sebesültek javára adakozásra szólítja.

„Az északi agyaglabu colossus, az orosz, — úgy mond — igazságtalan és irtó háborut visel Mahomed hős utódai, testvéremzetünk a török nemzet ellen, és ez mind a kereszténység, civilisatio és humanismus nevében! Nevezetes keresztény vállalat!

Kereszténység s isten nevében! Ez bűn a második parancs ellen. Bizonyítják ezt az oroszok által elkövetett üldözés, torzítás, mészárlás és megbecstelenségek. Az orosz maga sem tudja, mire jutott a kereszt. A világ előtt a szellem a valódi kereszt. Mi lelkészek nem nézhetjük ezt tétlenül; ily fogadtalan és gyalázatos misszióra felelnünk kell, egyrészt azért is, hogy mutassuk meg, miszerint nem vagyunk prédikátorok csak a szeretethirdetés helyén, hanem buzditás és jó példa által a keresztény testvérezetet a nem keresztények előtt tétleg is gyakoroljuk.

A kölső tüntetések, népgyűlések, kivilágítások helyett, melyeknél mi salusi lelkészek részt nem vehetünk, a nép előtt hasznosabban tüntethetünk a kérelem és buzditás nemes világával. Gyűjtünk mi is gabonát!

Ha szerény felhívásom e megye összes hazafias lelkészeiél vizshangra talál, akkor, véleményem szerint, a gyűjtésre nézve legelőnyösebb volna a terményszórási idő, mely alkalommal minden szót adhat, ha nem többet, 1-2 litert, mint a község lelkésze összegyűjtve, azt a budapesti gyűjtőbizottságnak további intézkedés végett küldje meg.” Ha sikerül, ezzel részünkről is hathatós felelettel szolgálunk a farizeus orosz misszióra.

Vitéz Lajos,
lelkész.

Ipolyág, október 2-án.

Műkedvelő társulatunk múlt hó 29 én ismét kellemesen lepte meg városi s részben vidéki közönségünket, két még itt nem látott franciaiból fordított vigjátéknak általában sikerült, a városi közéletteré javára, a megyeház terében rendezett előadásával. Az egy felvonásos vigjátékok egyike „Chassé Croisé”, másika pedig „A rabló gyilkos” volt. Az első darabban különösen kiűntek: Axmann Ágatha, ki Valleray Clementine asszony szerepének jellemét egészen felfogva, oly finom graec-al adta elő, hogy egy rendes színésznőnek is dicseretere vált volna. Méltólag csatlakozott hozzá Keller Ilka (Elise), ki amannak leányát, a zárdaól csak imént hazatért növendék leányt gyermekded naivsággal személyesíté. Axmann Olga ezuttal egyszerű szobaleány szerepre vállalkozván, ki nem tűntetho magát azon mértékben, melyhez a közönséget már hozzászoktatta volt, például — hogy egyebet ne említsünk — a felethetetlen Georgette szerepében is. A férfi szereplők: Salkovszky Ferencz (Dauglars), s ennek fia, Pál (Udvardy László), mint a helybeli műkedvelők sorában először felépők, jól megállták helyeiket.

A „Rabló gyilkos”-ban Vidák Irén (Perárd Eugénia), valamint ennek szobaleánya, Angelika (Axmann Olga) ugy helyes játéknak, mint szép toilettejéssel egyaránt aratták a tapsokat és koszorukat. Udvardy László (Lecoineux), ezen darabban is — s elég hosszú szerepben — fellépve, ügyességét s alkalmazhatóságát teljesen igazolta. Pongrácz Jenőnek (Ducamp Alfréd) a könnyelmű fiatal festőt nézetünk szerint kissé szolesebben kellett volna személyesítenie. Dócsy Sándor (Jean, kertész) kis szerepének jól megfelelt, mint minden komikus szerepnek. Végre Sárpy György a csendőr altisztot külsőleg is helyesen adta.

Az előadás végén az összes műkedvelők a közönség által kihivatván, részben

*) Részünkről ajánljuk a b-gyarmati, mint központi e czélt bizottságot. Szark.

szép, részben szomorú jelenetnek voltunk tanúi. Ugyan is Axmann Olga urhölgytől Ipolyágról szíveivel távozta előtti utolsó fellépő alkalmából műkedvelő társai nyilvánosan búcsút vettek, neki baráti emléktől egy szép koszorút nyújtván át. A társulat igazgatója Pongrácz Lajos megyei főjegyzőnek szónoklata mellett; továbbá ugyan neki a városi közönség számos egyénei nevében még egy autograph album is átnyújtott, némi olismerésűl nemcsak szellemi működésének, hanem azon anyagi eredménynek is, melyet kiváló játékaival nem egy ízben a városi közintézeteknek juttatott. Az ünnepelt kisasszony meghatva s könnyezve fogadta az őt ért, halár méltán megérdemelt megtiszteltetést, és fogadta még az ugyan e perczekben neki átnyújtott s a közönség közt szétszórt alkalmi költeményt is, melyből szabad legyen nekünk is itt őszinte, szívből fakadó búcsuszóként elmondanunk:

— — — — — Te elhagysa!

Kéblünk midőn Te utánad sohajt,
Igy szánk alig képes még elrebnai
Pájdalmasan az örökös ohajt:
„Isten áldd meg jóval Axmann Olgát!
Veztéljed minden léptét, dolgát!”

Az előadást táncz követte, mely derült kedéllyel éjfélig tartott. A megye főispánja ugy ezen, mint a szini előadásán, több vidéki vendéggel jelen volt. Az előadás 50 forint tiszta jövedelmet hozott. r. l.

Törvényszéki csarnok.

A majd szerencsétlenül végröbölt Zmeskall Kálmán és Hollós László-féle párhaj ügyében a b-gyarmati kir. törvényszék fenyítő osztálya múlt pénteken tartotta meg a végtárgyalást. A kir. ügyész Zmeskall Kálmánra 6 havi, Somogyi Zoltánra 3 havi és Kazy Lászlóra 2 havi (ez utóbbiakra, mint segédkezőkre) börtönbüntetést indítványozott. Somogyi Zoltán abbéli felszólalására, hogy párhajoknál a segédkezők egyenlő tekintet alá esnek, a kir. ügyész a három havi indítványozott fogságot kettőre szállította le. Zmeskall vődjé Kövy Tivadar, Somogyi és Kazy Harnos Gábor ügyvédek voltak, mindkettő igen jeles védbeszédet tartott. — A törvényszék Zmeskallt egy havi fogságra, Somogyit és Kazyt 50—50 frt bírságra ítélte. A kir. ügyész és Kövy Tivadar felebbezték, Harnos Gábor a felek kíváratára megnyugodott az ítéletben.

Piaczi-árak.

Losonczon 1877. október 4-én.

Tisztabuzza Hl.	7 frt 60 kr. — 8 frt 30 kr.
Rozs Hl.	5 frt — kr. — 5 frt 30 kr.
Árpa Hl.	4 frt 45 kr. — 4 frt 50 kr.
Zab	2 frt 15 kr. — 2 frt 32 kr.
Kukoricza	5 frt — kr.
Burgonya	1 frt 10 kr. — 1 frt 15 kr.

Hírek.

Ő felsége dicősegesen uralkodó I. Ferencz József Magyarország alkotmányos fejedelme névnapját f. hó 3-án B-Gyarmaton is megünnepezték a rom. kath. szent egyházban.

A fő-észemle a b-gyarmati járásban o hó 2-án vette kezdetét, s valószínűleg csak e hó vége felé fejeztetik be. B-Gyarmaton 169 fő körül alig vált be 8 drb. mi bizonyára kedvezőtlen adat s kevésbbé kecsegteti a hadügyet.

Távirat. (Budapest okt. 6. A „N. L.” ered. sürg.) M-Vásárhelyen a katonasággal véres kimenetelű összefutkozás volt, többek elfogattak; M-Vásárhelyre és Sepsi György roppant katonaság ment.

A b-gyarmati „Népbank” hivatalos helyiségét saját házának (volt Sipplor-féle ház) első emeletébe tette át.

A m. kir. belügyminiszterium egyik hazafias rendeletével szigorúan meghagyta, hogy a községi pecsétek magyar körirattal látandók el.

Rendőri hírek. Balla János hu-gyagi lakos, ki már egy ízben nejét és nyáját agyonütéssel fenyegette, s azért megfenyítettén, bosszúból nejét agyonlőtte. — Dió-Jenő báró Pirét generalis lak-házát ismeretlen tettesek feltörték s nagymennyiségű arany- és ezüstneműt eltolvajlottak. — A fűleki csendőrbiztosnál 3 db. kocza és 1 db. sertés van elfogva; az igazolt tulajdonosok átvehetik. — Farkas Ferencz helybeli gyűvél lakházába az üveg folyosón éj idején tolvajok törtek be s több értékes ruhaneműt vittek el; az erős nyomozás dacára még most sem jöttek nyomukba.

B-Gyarmat városa f. hó 13-án tart képviselőtestületi közgyűlést.

*) V. Sárffy Ignác urat, ki jeles társadalmi és nevelésügyi czikkeket ír, volt szerencsénk rendes munkatársaink sorába megnyerni. Szark.

**) Noha ezzel sokan behatóan foglalkoztak, a helyel előadott új érvek miatt közöljük. Szark.

Az 32-ik honvéd-szállóalj sorozó területén a f. évi ellenőrzési szemlék következő helyeken és időben fognak megtartatni: Losoncban október 13, 14 és 15-én; Füleken október 17 és 18-án; Salgótarjánban október 20 és 21-én; Szirákban október 23 és 24-én; Szécsényben október 26 és 27-én; B-Gyarmaton október 29 és 30-án; a pótelőnézési szemlé pedig novemberben 14-én A m. kir. honvédelmi minisztérium múlt évi november hónapban kelt 2001. I. rendelete értelmében mindazon honvédek, kik a lefolyt évrben sem újoncok oktatásánál, sem szolgálatánál, sem ősi gyakorlaton vagy bármely más czímen a szállóaljnál nem voltak, az ellenőrzési szemlére megjelenni szabályszerűleg kötelesek; minden honvéd bármely helyen jogosan részt vehet az ellenőrzési szemlén. Azon honvéd, ki az ellenőrzési szemléről szándékosan elmarad, amellett, hogy utószemlére rendeltetik, még a körülményekhez képest meg is büntetettetik. Az állapotti hivatalnál és a losonczy polgármesternél a bécsi csász. kir. Teréz-

Akademia programja bármikor és bárki által a hivatalos órák alatt megtekinthető. A m. kir. belügyminisztérium 36379. számú rendelete következtében háromszázötven község a b-gyarmati kir. járásbírószék területéből f. évi októberben első napjától a losonczy kir. járásbírószék területéhez csatolattott.

Hymen. Kohn Márk b-gyarmati birtokos kedves és bájos leányát Hermiut, f. hó 10-én vezeti oltárhoz B-Gyarmaton Reiser Béla váci ügyvéd. — Áldás frigyükre!

A megyei öggyűlés a jövő hó elején fog megtartatni, ugyanazon hó 7-én gróf Győrky Ábrahám főispán ur számonkérő széket tartand a központban.

Apróságok.

Gyermekek párbeszédeje: „Mit csinál mamád? Semmit, férjhez ment egy katonatiszthoz. És a te mamád?”

„As se csinál semmit, még férjhez sem ment, mamám még mindig kisaszony.”

Szép ajánlás. Egy felházi anyó így ajánlja leányát feleségül bizonyos gazdatiszthoz: „On oly feleséget keres, ki a gazdasághoz ért. Margitot ajánlom, mert barmok között nevelkedett — fel.”

A kivágott ruha. Ebédre hitt meg egy misszionárius a családapa, mellyel a házikisasszonyok a kelleténél kivágottabb ruhában jelentek meg. A gondos apa szükségesnek látta a dolgot a divat követelményeivel öntetgetni.

„Nem tesz semmit, — nyugtatá meg végre a misszionárius, — meg vagyok én ehhez szoktatva, hiszen tíz évig életem a vadak között.”

IV. Henrik francia király, kit kis hugenottának is neveztek, igen szeretett alattvalóival és kíséretével tréfálózni. Egy napon meg akaráván egy lelkésznek jó szolgálatait jutalmazni, neki két penzecs zacskót nyújtott, melyek közül az egyikben valódi, a másikban pedig utáztott olompénz volt. „Válassza!” szölt a lelkészhez, „meg akarom tudni, ha vajjon okos vagy-e?”

A lelkész a nehezebbet választá, amelyikben az olompénz volt, mire a király nem tudta elfojtani

nevetését. A lelkész azonban nem jött zavarba, midőn észrevette tévedését, hanem egészen jámboran így szólt:

„Ílát felőled nem így jár, midőn kegyenczeit választja?”

Nyílttér.*

Egy eltévedt sárgaszőrű angol vizsla Fajnor Sándor földbirtokosnál Szandán van, ahol tulajdonosa bármikor megkaphatja.

* E rovat alatt közlöttékert nem felelős a szerk.

Felelős szerkesztő

Horváth Danó.

Egy jó házból való tiu tanuló-nak kedvező feltételek mellett Áninger testvérek vaskereskedésébe felvétetik.

HIRDETÉSEK.

A szegedi országos kiállításon érdeméremmel és a III-dik országos tűzoltó-gyűlésen Aradon a nagy arany- és ezüst-éremmel kitüntetve.

WALSER FERENCZ

első magyar gép- és tűzoltószer-gyára, harang- és ércz-öntődéje.

Ajánlja szabadalmazott új szerkezetű feoskendőit, cséplőgépekhez szükségelt kis gépfeoskendőit 60 forinttól feljebb, tűzoltó-egyletek legénységi felszerelvényeit. Vállalkozik kutak, szivattyúk és harangok készítésére,

jótállás mellett, a legjutányosabb áron.

Különös figyelmébe ajánlja a nagyérdemű gazdaközönségnek sajátkészítményű és transatlantia szivattyús kutait, és gyáranak vízvezetékek teljes felszerelhetősére nagy figyelemmel külön felállított vízművészeti osztályát.

Mintaszerelések, képes árlapok, kívánatra rendelkezésre állanak.

Fióktelep Erdély és Románia részére: KOLOZSVARTT, Belsőmonostor-utca.

(10-2)

Minden eddigi világtárlaton haladás, jó izlés és versenyképességeért első díjakkal jutalmazva.

Agyméltóságú Stainlein grófnőnek Nógrádmegye Kar. Apát-falva községben találtató korcsmáltatási joga, 50 hold erdei legelő és 8 hold rét használatával, 1878. évi január hó 1-től három évre haszonbérbe fog kiadatulni. — Értekezhetni Endrefalván.

Szabó Károly

kaszmárnál.

(3-2)

Előny a földbirtokosokra.

Óhajtok egy nagyobb szerű földbirtokot vásárolni. Oly földbirtokosok, kiknek földbirtoka nagyon terhelve van, vagy kevés jövedelmet ad stb., azt eladni óhajtják, sziveskedjenek e felől német nyelven a feltételeket, egy a birtok nagyságának körülírását, árát stb., továbbbi rendelkezésre A. F. 5010. HAASENSTEIN és VOGLER céghez Bécsbe beküldeni.

(2-2)

HAASENSTEIN és VOGLER

hirdetés közvetítési intézete

(e szakmában a legnagyobb és legrégibb üzlet, alapított 1855-ben.)

Fügynöksége létezik:

Budapesten,

Dorottya-utca 12. sz. a.

Hirdetmények továbbítása a világ valamennyi hirlapja részére csupán a legjutányosabb eredeti árért számítottatik. Egy hirdetménynek több hirlap számára leendő beklüdesénél csak egy leirat szükséges.

Hirlap-jegyzék és előleges költségvetés ingyen.

FISCHER D.

elhelyező intézete

BUDAPESTEN,

Kigó-utca 2. sz. a.

Elhelyez minden szakmában lévő nevelőket és nevelőnőket, francia és angol gyermekápolónőket, valamint játszótársakat közvetlen Schweicsból, — társalgónőket, gazdaszszonyokat, komornákat s házfelügyelőnőket; — ugyszintén gazdatisztekot, ispánokat, s mindennemű férfiszemélyzetet. Minden megbízás pontosan eszközöltetik s levele.re azonnal válasz adatik.

(4-1)

HELYISÉG-VÁLTOZTATÁS

A b-gyarmati „Népbank” eddigi Kis-Tabán-utcai üzlethelyiségét saját házába (a volt Sippler-féle házba) tette át.

AZ IGAZGATÓSÁG.

Hirdetmény.

Mellyel közhirre tétetik, hogy a nagy-kürtösi közbirtokosságot illető korcsma-épületek a hozzá tartozó legelő és pusztá szőlővel s a korcsmáltatási joggal, úgy a malomépületek a hozzá tartozó réttel és birka-usztatóval s malomjoggal, örök áron eladatnak.

Felvilágosítást adnak: N. Kürtösön a közbirtokossági felügyelő, — B-Gyarmaton Bende Gyula ügyvéd.

(3-1)